

DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-448-4-21>

ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ОРГАНІЗОВАНИХ ТОВАРНИХ РИНКІВ У ПОВОЄННОМУ ВІДНОВЛЕННІ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

Нестабільність та зростання глобального впливу на формування національних економічних систем вимагає наявності ефективних елементів ринкової економіки.

Міжнародний досвід вказує на те, що роль та призначення організованих товарних ринків є важливою для формування прозорих та конкурентних цін на основні види товарів та фінансових активів.

Організовані товарні ринки представляють собою роботу регульованих торговельних майданчиків, до яких відносяться товарні та фондові біржі. Важливість біржової торгівлі та використання біржових інструментів відображається у функціональному призначенні організованих товарних ринків у системі ринкових відносин.

Необхідно відмітити, що Україна у найближчий час потребуватиме використання ринкових механізмів для повноцінної інтеграції у економічний простір ЄС. Як результат, удосконалення функціонування вітчизняних організованих товарних ринків потребуватиме нових підходів та зусиль з боку усіх учасників ринків.

Необхідно зазначити, що особливої актуальності набуває імплементація міжнародного досвіду щодо цифровізації та використання технологій штучного інтелекту у біржовій торгівлі, особливо деривативними контрактами на товарні та фінансові активи.

Функціональне призначення сучасних організованих товарних ринків полягає у забезпеченні прозорого і конкурентного ціноутворення на національному рівні, прогнозування цінової кон'юнктури в умовах посилення цінової нестабільності, а також можливості використання деривативних контрактів для управління ціновими ризиками.

Сучасні інструменти міжнародних організованих товарних ринків вже давно доступні для вітчизняних учасників у використанні як інвестиційних інструментів, так і інструментів для управління ціновими ризиками. Така ситуація вказує на важливість пошуку ефективних шляхів інтеграції високоефективних біржових інструментів у вітчизняну практику.

В Україні задля удосконалення роботи вітчизняних організованих товарних ринків уже здійснено важливі організаційно-правові заходи, зокрема впроваджено у дію новий Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» з 2021 року [1].

Вище вказаний законодавчий акт забезпечив кардинальні зміни саме для регулювання діяльності вітчизняних організованих товарних ринків, запровадивши посилення вимог до всіх учасників, особливо до товарних бірж.

У сучасних умовах введення в дію даного законодавчого акту забезпечило значне скорочення кількості товарних бірж на вітчизняному організованому товарному ринку.

Конкуренція на організованих товарних ринках у нинішніх умовах свідчить, що основними товарними активами, які нині у період війни широко використовуються учасниками вітчизняних товарних ринків стали енергетичні ресурси.

Прозоре і конкурентне ціноутворення на енергоресурси відбувається на кількох майданчиках вітчизняних товарних бірж, найбільшим з яких є Українська енергетична біржа.

Необхідно зазначити, що дана електронна торговельна платформа забезпечує конкурентні умови для реалізації багатьох видів енергоресурсів, у тому числі джерел відновлювальної енергії.

Війна в Україні сповільнила притік інвестиційних ресурсів на вітчизняні організовані товарні ринки. Проте, у повоєнний період ситуація кардинально зміниться, адже міжнародні та вітчизняні інвестори зможуть більш впевнено користуватись біржовими інструментами вітчизняних товарних і фондових бірж, особливо у якості інструментів інвестування.

Таким чином, нині першочерговим завданням для забезпечення ефективних умов функціонування вітчизняних організованих товарних ринків у повоєнному відновленні економіки України має стати забезпечення прозорих умов для гарантування обігу міжнародного та вітчизняного інвестиційного капіталу, що сприятиме розширенню кола учасників біржової торгівлі та підвищення рівня ліквідності на організованих товарних ринках.

Список використаних джерел:

1. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки». URL: <https://zakon.rada.gov.ua>. (дата звернення: 17.12.2024).